

מבט לאיראן

7-18 באפריל, 2019

עורך: ד"ר רז צימט

במוקד אירועי השבוע

מחלקת המדינה האמריקאית הודיעה (8 באפריל 2019), כי משמרות המהפכה יצורפו לרשימת ארגוני הטרור החל מ-15 באפריל 2019. בתגובה הכריזה איראן על פיקוד המרכז של צבא ארה"ב (CENTCOM) האחראי על פעילות הכוחות האמריקאים במזרח התיכון כארגון טרור. ההכרזה האמריקאית גררה גל גינויים חריף ואיומים מצד בכירים איראנים ותומכי איראן באזור. מנהיג איראן ח'אמנהאי הצהיר, כי הכרזת ארה"ב היא "צעד מרושע" שלא יישא פרי. **מפקד משמרות המהפכה ג'עפרי איים, כי אם תסכן ארה"ב את ביטחונה הלאומי של איראן, זו תפעל כנגד הכוחות האמריקאים באזור.**

◀ **שר החוץ האיראני, מחמד ג'ואד זריף,** יצא ב-16 באפריל 2019 לביקור בן יומיים בדמשק במהלכו נפגש עם נשיא סוריה, בשאר אסד, ועם שר החוץ הסורי, וליד אלמעלם. זהו ביקורו הראשון של זריף בסוריה מאז ביקור הנשיא אסד בטהראן בפברואר 2019, שהוביל להתפטרותו הזמנית של זריף, לאחר שלא עודכן לגבי הביקור.

◀ **ראש ממשלת עיראק, עאדל עבד אלמהדי,** הגיע לביקור ראשון בטהראן בראש משלחת מדינית, כלכלית וצבאית בכירה. במהלך ביקורו באיראן הושגו הסכמות בין שתי המדינות בנוגע להרחבת שיתוף הפעולה בתחומי התחבורה, המסחר, התעשייה, הבנקאות, האנרגיה והביטחון. מנהיג איראן ח'אמנהאי אמר בפגישתו עם ראש ממשלת עיראק, כי על ממשלת עיראק לפעול כדי שהכוחות האמריקאים ייסוגו מעיראק בהקדם האפשרי. במקביל לביקור עבד אלמהדי באיראן, התקיים בטהראן כינוס כלכלי-מסחרי משותף לשתי המדינות. בתוך כך מסר מקור במשרד התחבורה הסורי, כי נציגי איראן, סוריה ועיראק יקיימו בקרוב פגישה משולשת כדי לדון בחידוש הפרויקט לחיבור מסילות הברזל של שלוש המדינות.

◀ יחידת הנדסה של המיליציות השיעיות העיראקיות ("הגיוס העממי") הגיעה בימים האחרונים למחוז ח'וזסתאן שבדרום-מערב איראן כדי לסייע בהתמודדות עם השיטפונות החמורים, שפקדו את האזור. מפקד "הגיוס העממי", שהגיע למחוז, הצהיר, כי ארגונו נמצא במוכנות מלאה לסייע לאיראן בהתמודדות עם נזקי השיטפונות. הדיווחים על כניסת הכוחות העיראקים לאיראן עוררו תגובות חריפות מצד גולשים איראנים ברשתות החברתיות, שמתחו ביקורת על האישור שניתן על-ידי השלטונות בטהראן ליחידות עיראקיות להיכנס לשטח איראן.

הכרזת ארה"ב על משמרות המהפכה כארגון טרור

◀ מחלקת המדינה האמריקאית הודיעה ב-8 באפריל 2019, כי משמרות המהפכה יצורפו לרשימת ארגוני הטרור החל מ-15 באפריל 2019. נשיא ארה"ב, דונלד טראמפ, אמר, כי מדובר בצעד חסר תקדים המכיר במציאות שבה איראן היא לא רק מדינה המעניקה חסות לטרור, אלא שמשמרות המהפכה משתתפים באופן פעיל בפעולות טרור, במימון ובקידום הטרור. בהודעת נשיא ארה"ב נאמר שמחלקת המדינה מתייחסת למשמרות המהפכה כאמצעי העיקרי של הממשלה האיראנית בהנחייה וביישום קמפיין הטרור העולמי שלה (רויטרס, 8 באפריל 2019). בעקבות הכרזת מחלקת המדינה האמריקאית על משמרות המהפכה כארגון טרור, הכריזה איראן על הממשל האמריקאי כמשטר תומך טרור ועל פיקוד המרכז של צבא ארה"ב (CENTCOM) האחראי על פעילות הכוחות האמריקאים במזרח התיכון כארגון טרור.

**"כולנו משמרות המהפכה", קריקטורה
(תסנים, 13 באפריל 2019)**

◀ מנהיג איראן, עלי ח'אמנהאי, הצהיר בפגישה עם אנשי משמרות המהפכה, כי הכרזת ארה"ב היא צעד מרושע שלא יישא פרי ויפיל את אויבי איראן לתהום (פארס, 9 באפריל 2019). הנשיא רוחאני ציין, כי הכרזת ארה"ב תאחד את האיראנים ותשפר את מעמדם של משמרות המהפכה בעיני העם האיראני ועמי האזור וכי ארה"ב היא מנהיגת הטרור העולמי.

◀ מפקד משמרות המהפכה, מחמד-עלי ג'עפרי (Mohammad Ali Jafari), איים, כי אם האמריקאים יסכנו את ביטחונה הלאומי של איראן, היא תפעל נגד הכוחות האמריקאים במערב אסיה בהתאם למדיניות הרפובליקה האסלאמית (איסנ"א, 8 באפריל 2019).

◀ בכנס הזדהות עם משמרות המהפכה התייחס סגן מפקד משמרות המהפכה לתיאום, עלי פדוי (Ali Fadavi), לעוצמתה של איראן ולהיחלשותה של ארה"ב באזור. הוא אמר, כי בתקופה שלאחר ניצחון המהפכה האסלאמית, לאף מדינה לא היה האומץ להתנגד להגמוניה האמריקאית בעולם, אך כיום מדינות קטנות רבות מביעות באופן ברור את התנגדותן לעמדת ארה"ב בדיוני מועצת הביטחון של האו"ם. פדוי הביא

כדוגמא לעוצמתה של איראן באזור את נוכחותם של "עשרות אלפי כוחות חזבאללה הלבנוני" סביב גבולותיה של ישראל ואמר, כי ארה"ב אינה יכולה לשאת נוכחות זו (תסנים, 15 באפריל 2019).

◀ מזכ"ל חזבאללה, חסן נצראללה, גינה, אף הוא, את ההכרזה האמריקאית והצהיר, כי ההתנגדות תגיב על צעדיה של ארה"ב במידת הצורך בזירות בהן היא מעורבת, מכיוון שזוהי זכותה וחובתה המוסרית להגיב לכל איום (אל-מיאדין, 10 באפריל 2019).

הכרזת הנשיא טראמפ על משמרות המהפכה כארגון טרור, קריקטורה (תסנים, 14 באפריל 2019)

המעורבות האיראנית בסוריה

◀ שר החוץ האיראני, מחמד ג'ואד זריף (Mohammad Javad Zarif), יצא ב-16 באפריל 2019 לביקור בן יומיים בדמשק במהלכו נפגש עם נשיא סוריה, בשאר אסד, ועם שר החוץ הסורי, וליד אלמעלם. בביקור נדונו ההתפתחויות בזירה האזורית והבינלאומית והמשך תהליך ההסדרה בסוריה. בתום ביקורו בסוריה יצא זריף לתורכיה (מהר, 16 באפריל 2019). יוזכר, כי זריף לא עודכן בנוגע לביקור הנשיא אסד בדמשק בשלהי פברואר 2019 ולא נכח בפגישותיו בטהראן ובעקבות כך הגיש את התפטרותו. זמן קצר לאחר שחזר בו מהתפטרותו, העביר לו שגריר סוריה בטהראן את הזמנת הנשיא אסד לביקר בדמשק (פארס, 27 בפברואר 2019).

פגישת זריף - אסד (פארס, 16 באפריל 2019)

◀ מקור במשרד התחבורה הסורי עדכן, כי נציגי איראן, סוריה ועיראק צפויים לקיים בקרוב פגישה משולשת כדי לדון בחידוש הפרויקט לחיבור מסילות הברזל של שלוש המדינות. הפרויקט האסטרטגי, שהושק לפני פרוץ מלחמת האזרחים בסוריה, נועד לאפשר לאיראן ולעיראק גישה לנמלים בסוריה. עד לפרוץ המשבר בסוריה השלימה סוריה 97% מהפרויקט, אך רוב מסילות הברזל נהרסו במהלך המלחמה (מהר, 14 באפריל 2019).

◀ רשת הטלוויזיה הסורית אוריינט ניוז המקורבת לאופוזיציה סורית דיווחה (11 באפריל 2019), כי רוסיה נוקטת בצעדים, שנועדו לפגוע במיליציות הפרו-איראניות הפועלות בסוריה. על-פי דיווח זה, הקימה רוסיה מרכזי מעצר חשאיים בבתי הכלא הסורים בדמשק המשמשים לחקירות מאות קצינים במיליציות סוריות פרו-איראניות. כמו כן מקדמים הרוסים תוכנית, שנועדה לפזר מיליציות הנאמנות לאיראנים או להעבירן לנאמנות הרוסים, להרחיק מיליציות אלה מאזורי ההשפעה בהם פועלות מיליציות פרו-רוסיות ולטהר את המטה הכללי הסורי ויחידות בצבא הסורי מהשפעה איראנית. הדיווח מצטרף לדיווחים נוספים של מקורות אופוזיציה סורים בחודשים האחרונים בנוגע לפעילות רוסית המכוונת כנגד מיליציות סוריות פרו-איראניות.

המעורבות האיראנית בעיראק

◀ ראש ממשלת עיראק, עאדל עבד אלמהדי, הגיע ב-6 באפריל 2019 לביקור בן יומיים באיראן בראש משלחת מדינית, כלכלית וצבאית בכירה. במשלחת השתתפו, בין היתר, שרי הנפט, האוצר, החוץ, המסחר והאנרגיה של עיראק, ממלא מקום שר הפנים, היועץ לביטחון לאומי, הרמטכ"ל וכמה חברי פרלמנט (תסנים, 6 באפריל 2019). במהלך הביקור הושגו הסכמות בין שתי המדינות בנוגע להרחבת שיתוף הפעולה בתחומי התחבורה, המסחר, התעשייה, הבנקאות, האנרגיה והביטחון. בהתאם להסכמות שהושגו, צפוי נגיד הבנק המרכזי האיראני, עבד אלנאצר המתי (Abdolnasser Hemmati), לבקר בקרוב בבגדאד כדי לקדם את מימוש ההסכמים, שנחתמו בין שתי המדינות בנוגע לשיתוף הפעולה הפיננסי והבנקאי (מהר, 6 באפריל 2019).

נשיא איראן מקבל את פני ראש ממשלת עיראק
(תסנים, 6 באפריל 2019)

◀ בפגישתו עם ראש ממשלת עיראק אמר מנהיג איראן, עלי ח'אמנהאי, כי על ממשלת עיראק לפעול כדי שהכוחות האמריקאים ייסוגו מעיראק בהקדם האפשרי, משום שבכל מדינה בה קיימה ארה"ב נוכחות צבאית במשך תקופה ארוכה, הוצאתה הפך לבעייתי יותר. הוא ציין, כי היחסים בין איראן לעיראק חורגים מיחסים רגילים בין שתי מדינות שכנות וכי איראן רואה בהתקדמות עיראק ובשגשוגה חלק מהאינטרסים שלה (מהר, 6 באפריל 2019). ביקור ראש ממשלת עיראק בטהראן התקיים שבועות ספורים לאחר ביקור הנשיא רוחאני בבגדאד בחודש מרץ 2019.

◀ במקביל לביקור ראש ממשלת עיראק באיראן התקיים בטהראן כינוס כלכלי-מסחרי משותף לשתי המדינות. סגן נשיא איראן, אסחאק ג'האנגירי (Eshaq Jahangiri), אמר בכינוס, כי בכוונת איראן לחבר את המפרץ הפרסי דרך עיראק לסוריה ולים התיכון באמצעות מסילות רכבת וכבישים. ג'האנגירי התייחס למאמצי השיקום הכלכלי של עיראק בתום המערכה נגד דאעש ואמר, כי איראן מוכנה לסייע בשיקום עיראק ובפיתוחה וכי חברות איראניות מוכנות לשתף פעולה עם חברות עיראקיות בקידום פרויקטים כלכליים משותפים. הוא ציין, כי אסור לאפשר לסנקציות האמריקאיות נגד איראן לפגוע ביחסים בין שתי המדינות וכי הסנקציות מציבות מגבלות בפני הידוק הקשרים אך גם יכולות ליצור הזדמנויות להרחבתם (פארס, 7 באפריל 2019).

◀ יחידת הנדסה של "הגיוס העממי" (המיליציות השיעיות העיראקיות) נכנסה ב-11 באפריל 2019 למחוז ח'וזסתאן שבדרום-מערב איראן כדי לסייע בהתמודדות עם השיטפונות הנמשכים באזור. בהודעה מטעם "הגיוס העממי" נמסר, כי יחידת הנדסה וכלים כבדים נשלחו לאיראן לסייע בהסטת זרם השיטפונות ולמנוע את הגעתו לדרום עיראק. בהודעה נאמר, כי העברת היחידה לאיראן נעשתה בתיאום בין ממשלות איראן ועיראק (איסנ"א, 12 באפריל 2019). כמו כן דיווחה התקשורת האיראנית, כי שיירה של המיליציה השיעית העיראקית אלנג'באא' בראשות נצר אלשמרי (Nasr al-Shammari), ראש המועצה המבצעת של המיליציה, וכמה בכירים נוספים בתנועה נכנסה לשטח איראן (פארס, 12 באפריל 2019).

◀ מפקד "הגיוס העממי", אבו-מהדי אלמהנדס, שהגיע לח'וזסתאן, הצהיר, כי ארגונו נמצא במוכנות מלאה לסייע לאיראן בהתמודדות עם נזקי השיטפונות בתחומים שונים, למשל בתחום ההנדסה ובהקמת בתי חולים שדה. הוא הביע שביעות רצון מהסכמת ממשלת איראן לאפשר לארגון לסייע לנפגעי השיטפונות ואמר, כי המיליציות העיראקיות מסייעות גם לממשלת עיראק בהתמודדות עם הגשמים הכבדים שירדו בדרום עיראק (אירנ"א, 14 באפריל 2019).

**סיוע של תנועת אל-נג' באא' לנפגעי השיטפונות באיראן
(איסנ"א, 15 באפריל 2019)**

◀ שגריר איראן בבגדאד, אירג' מסג'די (Iraj Masjedi), אישר את העברת הסיוע מטעם המיליציות השיעיות לאיראן ואמר, כי בשבועיים האחרונים נשלח מעיראק סיוע הומניטרי, שנאסף בערים ובמחוזות ברחבי המדינה עבור נפגעי השיטפונות באיראן. הוא ציין, כי מאות אזרחים עיראקים מקרב ראשי השבטים בעיראק והמיליציות העיראקיות, פנו לשגרירות ולנציגויות איראן בעיראק לקבלת ויזה כדי שיוכלו לצאת למחוזות ח'וזסתאן ולורסתאן שבמערב איראן ולסייע לנפגעים (איסנ"א, 13 באפריל 2019).

◀ הדיווחים אודות כניסת הכוחות המשתייכים למיליציות השיעיות לאיראן עוררו ביקורת ברשתות החברתיות באיראן ואף טענות לפיהן שלטונות איראן אישרו את כניסתם כדי להסתייע בהם לדיכוי ההפגנות שפרצו במחוז ח'וזסתאן במחאה על אוזלת ידם של השלטונות האיראנים בהתמודדות לנוכח גל השיטפונות.

המעורבות האיראנית בזירה הפלסטינית

◀ ב-9 באפריל קיים שר החוץ האיראני, מחמד ג'ואד זריף (Mohammad Javad Zarif), שיחת טלפון עם ראש הלשכה המדינית של חמאס, אסמאעיל הניה. התקשורת האיראנית דיווחה, כי השניים דנו בהתפתחויות האחרונות בזירה הפלסטינית ובאזור (מהר, 9 באפריל 2019).